

## Få industrikoncerner bidrager stort til Danmarks betalingsbalanceoverskud

Af Helle Eis Christensen (DN), Robert Wederkinck (DN), Caroline Bo (DST) og Søren Burman (DST)<sup>1</sup>

Danmark har længe haft et betalingsbalanceoverskud over for udlandet. Industrien bidrager stort til betalingsbalanceoverskuddet fordi sektoren har omfattende nettovareeksport. Danske industrikoncerner har i stigende grad organiseret sig globalt med vareproduktion på tværs af grænser. Der er således en tæt sammenhæng mellem industriens investeringer i udenlandske datterselskaber samt dansk eksport og formueindkomst, der påvirker opførelsen af betalingsbalancen.

Som led i belysningen af industrikoncernernes internationale organisering og betydning for dansk økonomi ser denne analyse nærmere på investeringer i udlandet og koncernernes samlede bidrag til betalingsbalanceoverskuddet i 2018. For at belyse tilstedeværelsen i udlandet ses der – som noget helt nyt – på de ultimative investeringslande for industrikoncernernes investeringer i udlandet.

### Analysens hovedkonklusioner:

- Blot fem store industrikoncerners samlede bidrag til betalingsbalanceoverskuddet svarer næsten til hele det danske betalingsbalanceoverskud i 2018.
- Industrikoncernernes samlede bidrag til betalingsbalancen var 297 mia. kr. i 2018, hvilket er knap det dobbelte af det samlede betalingsbalanceoverskud.
- Overskuddet er drevet af vareeksport, hvoraf en stigende del aldrig krydser dansk grænse, fordi varerne produceres i udenlandske datterselskaber mv.
- Industrikoncerner har betydelige investeringer i udenlandske datterselskaber. Komplekse koncernstrukturer gør, at investeringer ofte passerer gennem flere lande før de når det endelige investeringsland.
- Ny metode til beregning af endeligt investeringsland viser, at især investeringer i Kina og Rusland sker gennem andre lande.

---

<sup>1</sup> Analysen er udarbejdet af Danmarks Statistik (DST) og Danmarks Nationalbank (DN).

## Industrien bidrager massivt til betalingsbalanceoverskud

Betalingsbalancen er en opgørelse af Danmarks økonomiske samhandel mv. med udlandet. Danmark har de seneste mange år haft store overskud på betalingsbalancens løbende poster og i 2018 udgjorde overskuddet 7 pct. af BNP. Betalingsbalanceoverskud afspejler grundlæggende, at den samlede opsparing i Danmark overstiger de samlede indenlandske investeringer, så Danmark i dag har en nettoformue over for udlandet. Det er ikke nødvendigvis godt eller skidt at have et overskud på betalingsbalancen. Et underskud kan fx være et udtryk for låntagning til opbygning af et kapitalapparat. Med frie kapitalbevægelser og et veludviklet finansielt system har husholdninger og virksomheder gode muligheder for at tilrettelægge deres forbrug og investeringer, som de ønsker. Overskuddet på betalingsbalancen hænger bl.a. sammen med danskernes ønske om at spare op til pension.

De forskellige dele af økonomien bidrager forskelligt til betalingsbalanceoverskuddet. For eksempel har virksomheder inden for handel og service ofte stor import af forbrugsvarer eller import af produkter til fremstillingssektoren i Danmark, hvilket isoleret set giver et negativt bidrag til opgørelsen af betalingsbalanceoverskuddet. Derimod producerer virksomheder inden for industrien ofte varer både i og udenfor Danmark, og sælger hovedparten af deres produkter globalt. De bidrager dermed isoleret set til overskud på betalingsbalancen gennem deres globale nettoindtjening fra udlandet i form af både eksport og formueindtægter.

## Hvordan bidrager industrien til opgørelsen af betalingsbalancen?

De danske industrikoncerners stigende internationalisering og globale afsætning af varer indebærer, at deres bidrag til betalingsbalancen er betydeligt. Danske industrikoncerners bidrag til betalingsbalanceoverskud var på 297 mia. kr. i 2018, svarende til 188 pct. af det samlede betalingsbalanceoverskud på 158 mia. kr., jf. figur 1<sup>2</sup>.

Figur 1 Industrikoncernernes samlede bidrag til betalingsbalanceoverskuddet fordelt på poster. 2018



Kilde: Særkørsel

Note: Opgørelsen inkluderer ikke industrikoncernernes overførsler eller aflønning af udenlandske ansatte beskæftiget i Danmark, som ellers indgår i udregningen af betalingsbalancen. Indirekte import af varer og tjenester, dvs. varer og tjenester, der er importeret af virksomheder udenfor industrikoncernerne, som indgår som input til koncernernes produktion og eksport af varer, er heller ikke inkluderet.

For at belyse industriens samlede bidrag til betalingsbalancen fokuseres der på industrikoncerner frem for enkelte virksomheder. En stor industrikoncern indeholder ofte virksomheder inden for flere brancher og typisk agerer selskaberne som en samlet koncern, og ikke som enkelte virksomheder, jf. boks 1.

<sup>2</sup> Bemærk, at der i opgørelsen af bidraget til betalingsbalancen ikke er inkluderet indirekte import, dvs. varer, der er importeret af virksomheder udenfor industrikoncernerne, der indgår som input til koncernernes produktion og eksport af varer. Indirekte import, som indgår i virksomhedernes faste investeringer, er heller ikke regnet med.

## Boks 1. Industrikoncerner i undersøgelsen

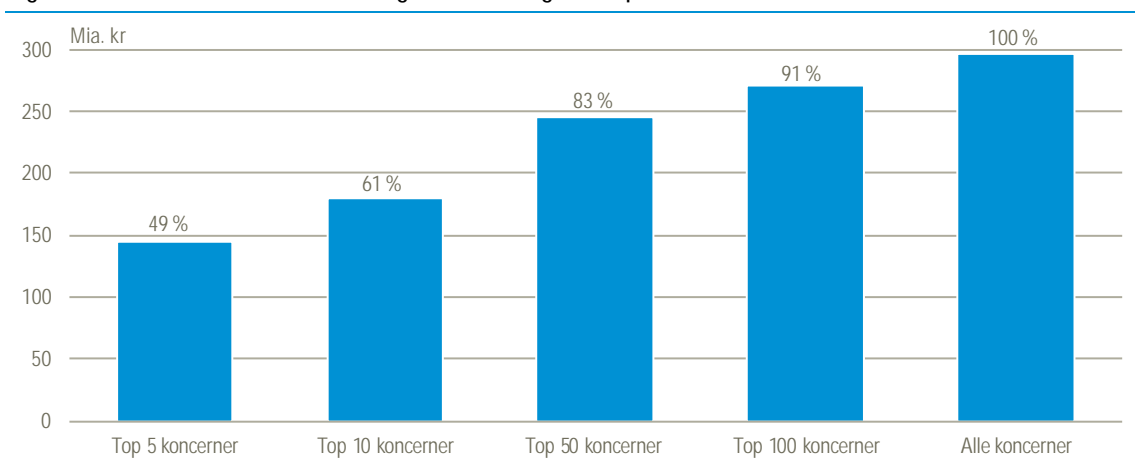
Danske industrikoncerner er koncerner, hvis hovedaktivitet ligger i industribranchen og er placeret i Danmark. Virksomhederne kan ultimativt være kontrolleret enten fra Danmark eller fra udlandet. Hvis en virksomhed ikke i sig selv tilhører industribranchen, men indgår som en del af en stor industrikoncern vil dets aktiviteter således indgå i analysen. Resultaterne i denne analyse dækker derfor både over industrivirksomheder og virksomheder fra andre brancher, som er knyttet til industribranchen, fx virksomheder fra engrosbranchen. Selvstændige industrivirksomheder, der ikke indgår i en koncern, anses som sin egen koncern. I 2018 var der 3.316 danske industrikoncerner. For en mere detaljeret definition af industrikoncerner se bilag 1.

Industrikoncerner er koncentreret om fremstillingsvirksomheder hvilket afspejler sig i deres bidrag til betalingsbalanceoverskuddet, der næsten alene kan henføres til deres betydelige nettoeksport af varer på 294 mia. kr. Derudover bidrager koncernernes nettoformueindkomst fra bl.a. deres udenlandske datterselskaber med 15 mia. kr., mens de nettoimporterer tjenester for 13 mia. kr., hvilket giver et samlet bidrag på 297 mia. kr., jf. figur 1.

### Få koncerner tegner sig for knap halvdelen af industriens bidrag til betalingsbalancen

Få store danske industrikoncerner står bag en betydelig del af samhandelen med udlandet og dermed også størstedelen af industrikoncernernes bidrag til betalingsbalanceoverskuddet. Bidraget fra blot fem store industrikoncerner var i 2018 på 145 mia. kr., svarende til knap halvdelen af det samlede betalingsbalanceoverskud for industrikoncernerne jf. figur 2. Disse fem koncerner står dermed for næsten hele Danmarks samlede betalingsbalanceoverskud, som var på 158 mia. kr. i 2018. Værdien skabes hovedsageligt i form af eksport til vores store samhandelslande, såsom USA, Tyskland og Storbritannien.

Figur 2 Industriens samlede betalingsbalancebidrag fordelt på antallet industrikoncerner. 2018



Kilde: Særkørsel

Note: Opgørelsen inkluderer ikke industrikoncernernes overførsler eller aflønning af udenlandske ansatte beskæftiget i Danmark, som ellers indgår i udregningen af betalingsbalancen. Indirekte import af varer og tjenester, dvs. varer og tjenester, der er importeret af virksomheder udenfor industrikoncernerne, som indgår som input til koncernernes produktion, investeringer og eksport af varer, er heller ikke inkluderet.

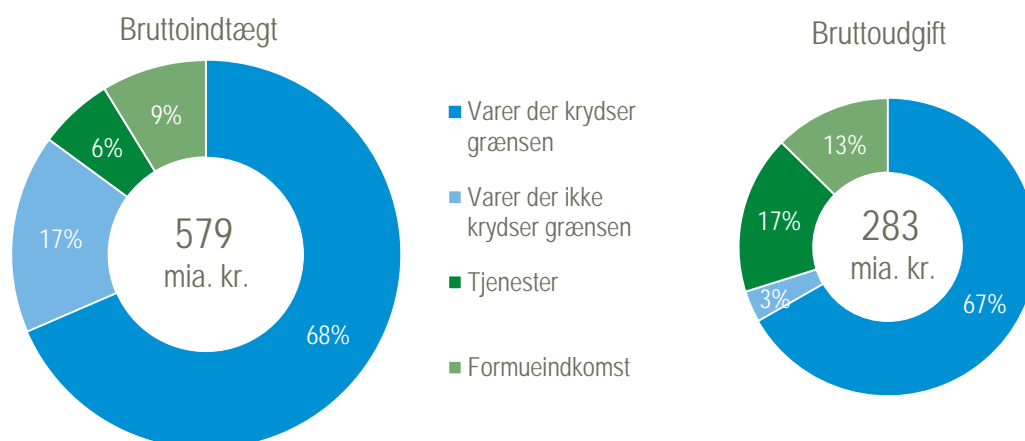
### Størstedelen af industrikoncernernes indtjening kommer fra varesalg

De danske industrikoncerners nettobidrag på 297 mia. kr. stammer fra en omfattende udenrigshandel, der betyder store indtægter og udgifter til og fra udlandet.

Danske industrikoncerners indtægter fra udlandet kommer i høj grad fra deres eksport af varer, som udgjorde 493 mia. kr. i 2018, svarende til 85 pct. af deres samlede indtægter fra udlandet på 579 mia. kr., jf. figur 3. Vareeksporten kan deles op i varer, der er produceret i Danmark, og varer, der er produceret i udlandet. Varer, der er produceret i udlandet, sælges typisk direkte videre fra den udenlandske produktionsfacilitet (oftest et datterselskab) til udenlandske kunder. Dermed eksporteres varerne uden at de nogensinde krydser den danske grænse. Denne type eksport dækker både varer, der er solgt i udlandet efter forarbejdning i udlandet (processing),

og handelsvarer, der er købt og videresolgt i udlandet uden yderligere forarbejdning (merchan-  
ting)<sup>3</sup>.

Figur 3 Industrikoncernes transaktioner med udlandet fordelt på betalingsbalancens hovedposter. 2018



Kilde: Særkørsel

Det ses i figur 3, at den traditionelle vareeksport, hvor varerne krydser den danske grænse, fortsat er den største afsætningskanal for de danske industrikoncerner. I 2018 var eksportindtægterne fra traditionel vareeksport 397 mia. kr., svarende til 68 pct. af koncernernes indtægter fra udlandet. Indtægterne fra varesalg produceret i udlandet (dvs. salg af merchantingvarer og udenlandsk forarbejdede varer) har dog været stigende de seneste år og udgør i 2018 17 pct. af de samlede indtægter.<sup>4</sup>

Når man ser på hvilke udgifter industrikoncerner har over for udlandet, udgør import af varer til produktionen ligeledes størstedelen. I 2018 udgjorde vareimporten 198 mia. kr., svarende til 70 pct. af industrikoncernernes udgifter til udlandet. Det illustrerer, at der typisk for internationalt organiserede virksomheder er betydelige udgifter til import i forbindelse med produktionen<sup>5</sup>. Industrikoncernernes import af varer består dels af input til varer produceret i udlandet, men især af input til produktionen i Danmark<sup>6</sup>.

### Industrikoncernernes tjenestehandel er begrænset

Tjenesteydelser er ikke industrikoncernernes kerneaktivitet. Eksport af tjenester udgør 36 mia. kr., svarende til 6 pct. af deres samlede indtægter fra udlandet. Koncernernes tjenesteeksport omfatter bl.a. indtægter fra royalties, dvs. betalinger for brug af, eller retten til at anvende, eksempelvis et patent eller varemærke. Industrikoncernernes import af tjenester indgår både i produktion i Danmark og i udlandet og udgjorde 17 pct. af de samlede udgifter i 2018. Den del af tjenesteimporten, der knytter sig til produktion i udlandet, omfatter bl.a. udgifter til forarbejdning af varer i udlandet. Samlet set havde industrikoncernerne en udgift (negativ nettoindtægt) fra tjenestehandlen med udlandet i 2018.

### Udenlandske datterselskaber giver indtægter til Danmark og noget sendes ud igen

Overskud i danske industrikoncerners udenlandske datterselskaber registreres som en indtægt i form af formueindkomst fra udlandet. I 2018 havde de danske industrikoncerner en samlet formueindkomst i udlandet på 51 mia. kr., hvoraf størstedelen kom fra deres datterselskaber. På samme måde sendes overskud genereret i danske industrikoncerner til udlandet som formue-

<sup>3</sup> Hvorvidt der er tale om processing eller merchanting afhænger af hvordan man regnskabsteknisk har organiseret varehandlen og ikke af de fysiske varestømme. For en mere detaljeret beskrivelse se Danmarks Statistik, 2017: [Hvor stor er dansk eksport og hvem er vores samhandelspartnere?](#)

<sup>4</sup> [www.statistikbanken.dk/glob1](http://www.statistikbanken.dk/glob1)

<sup>5</sup> Læs mere om importandelen i dansk eksport i Danmarks Statistik, 2017: [Hvor stor er dansk eksport og hvem er vores samhandelspartnere?](#)

<sup>6</sup> Køb af merchantingvarer indgår ikke i importen, idet handel med merchantingvarer opgøres som nettoeksport i betalingsbalancen.

udgift (negativ formueindkomst), hvis den danske koncern er ejet af udenlandske investorer. Det er tilfældet for en del af de danske industrikoncerner. For eksempel ejede udlandet 55 pct. af aktierne i OMXC25-indekset ved udgangen af 2018, hvori der indgår en række industrikoncerner. Der er således betydelige udgifter til udlandet i forbindelse med udbetaling af udbytter fra de danske børsnoterede virksomheder til de udenlandske aktionærer. I 2018 var industrikoncernes formueudgift til udlandet på 36 mia. kr. samlet set, men der er forhold som gør, at opgørelsen af udgifterne i et vist omfang undervurderer den faktiske økonomiske gevinst, der tilfalder udlandet, jf. boks 2.

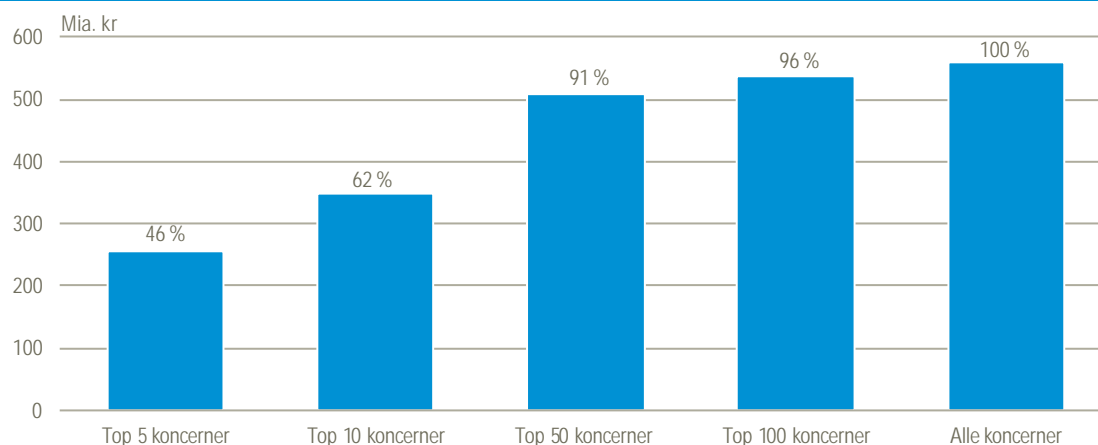
### Boks 2. Formueindkomst og tilbagekøbsprogrammer

Formueindkomst i betalingsbalancen er afkastet af dansk kapital investeret i udlandet, og omvendt er formueudgift udlandets afkast af deres investeringer i Danmark. Principperne for opgørelsen af betalingsbalancen gør, at formueudgifterne for porteføljeaktier kun indeholder udbetalte udbytter og ikke fx kursgevinster ved tilbagekøbsprogrammer. De danske industrikoncerner udbetaler ofte overskud til deres aktionærer ved at opkøbe egne aktier i stedet for at udbetale udbytter. Fordi kursgevinster som følge af fx tilbagekøbsprogrammer ikke indgår i opgørelsen af formueudgifterne, vil udgifterne således i et vist omfang undervurderes for danske industrikoncerner jf. Danmarks Nationalbank, 2018<sup>7</sup>.

### Industrikoncernerne organiserer sig i udlandet via datterselskaber

De danske industrikoncernes stigende internationalisering af vareproduktionen indebærer, at mange af deres varer produceres i udlandet. De lader i høj grad datterselskaber i udlandet varetage (og eje) produktion og efterfølgende salg. Indtjening fra de danske industrikoncernes produktion i udlandet, kan komme til Danmark enten som eksport eller som formueindkomst, alt efter hvordan virksomhederne regnskabsmæssigt har organiseret sig. For industrikoncerner med produktion i udlandet er eksport og formueindkomst således tæt forbundet. Hvordan de forskellige organiseringer påvirker betalingsbalanceopgørelsen er nærmere beskrevet i en tidligere DST Analyse<sup>8</sup>.

Figur 4 Industriens samlede investeringer i udlandet fordelt på antallet industrikoncerner. 2018



Kilde: Særkørsel

Danske industrikoncerner har altså betydelige investeringer i udlandet i form af datterselskaber. Værdien af disse udgjorde 558 mia. kr. ultimo 2018, hvoraf størstedelen er foretaget af relativt få store koncerner, jf. figur 4. Der vil ofte, men ikke altid, være en sammenhæng mellem omfanget af den enkelte koncerns investeringer i udenlandske datterselskaber og størrelsen af bidraget til betalingsbalancen. Industrikoncernes samlede investeringer svarer til 45 pct. af alle dan-

<sup>7</sup> Danmarks Nationalbank, 2018: *Globalisering gør det vanskeligere at fortolke betalingsbalancen*, Analyse 2018:2

<sup>8</sup> Danmarks Statistik, 2018: *Industrikoncernes globale organisering har betydning for opgørelsen af dansk produktion og indkomst*

ske virksomheders direkte investeringer i udlandet på 1.245 mia. kr.<sup>9</sup>, hvilket er et udtryk for, at industrikoncernerne i høj grad er globalt organiseret.

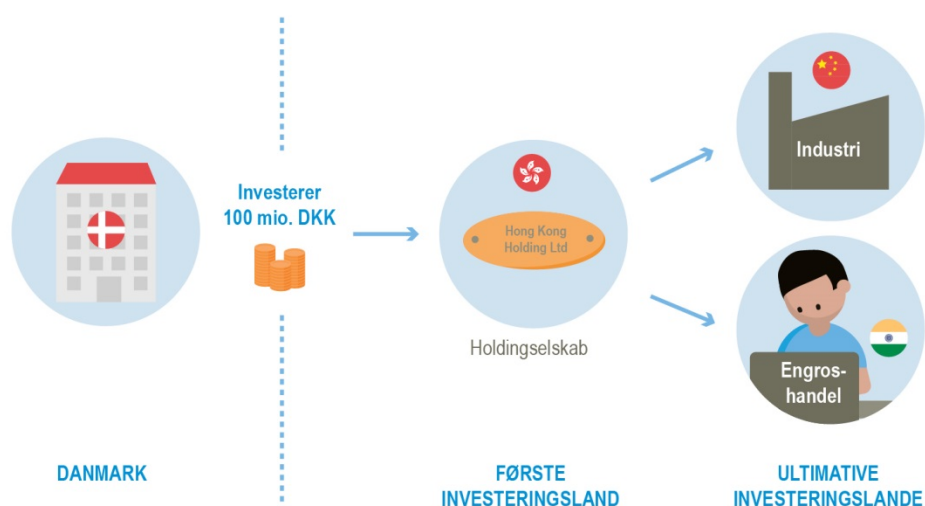
### Svært at identificere hvor investeringerne ender

Danske industrikoncerners investeringer i udenlandske produktionsfaciliteter er placeret i store dele af verden. Investeringer i udenlandske datterselskaber indsamles af Danmarks Nationalbank og offentliggøres kun på første investeringsland, dvs. det første land, investeringerne går til.<sup>10</sup> Det er ikke nødvendigvis det ultimative investeringsland, dvs. der hvor produktionsaktiviteten og værdiskabelsen finder sted.

I denne analyse benyttes som noget nyt antallet af ansatte i udenlandske datterselskaber, der indsamles af Danmarks Statistik, som indikator for, hvor industrikoncerners investeringer rent faktisk ender henne - dvs. det ultimative investeringsland. Det antages at der er en sammenhæng mellem antal ansatte i datterselskaber og størrelsen af produktionen der er i det givne datterselskab. Dermed vil en fordeling af investeringerne efter antal ansatte give et skøn for hvilke lande, der er ultimative modtagere af investeringerne, jf. boks 3.

#### Boks 3. Industrikoncernernes investeringer – ultimativt investeringsland

Komplekse koncernkæder gør det svært at identificere endelig destination for investeringer. Danske investeringer i udenlandske datterselskaber mv. opgøres på første investeringsland, dvs. det første land som modtager investeringen fra Danmark. Dette er dog ikke nødvendigvis den endelige destination for investeringen. Hvis en dansk virksomhed fx investerer i Kina og Indien via et holdingselskab i Hongkong, så vil det udelukkende fremgå som en investering i Hongkong og ikke i Kina og Indien.



For fremstillingsvirksomheder er der en sammenhæng mellem antallet af ansatte i datterselskaber og hvor mange investeringer, der er i det givne datterselskab og dermed land. Ved at fordele industrikoncernernes investeringer efter antallet af ansatte i deres datterselskaber i et givent land fås en indikation af hvor deres investeringer ultimativt ender.

Der tages i fordelingen højde for brancheforskelle i kapitalintensitet således, at antal ansatte i forskellige brancher giver anledning til forskellige investeringer. Forskelle i kapitalintensitet er estimeret ud fra danske brancher. For en enkelt industrikoncern er der anvendt information om det ultimative investeringsland, som er leveret fra selskabet selv. Se mere om metoden i bilag 2.

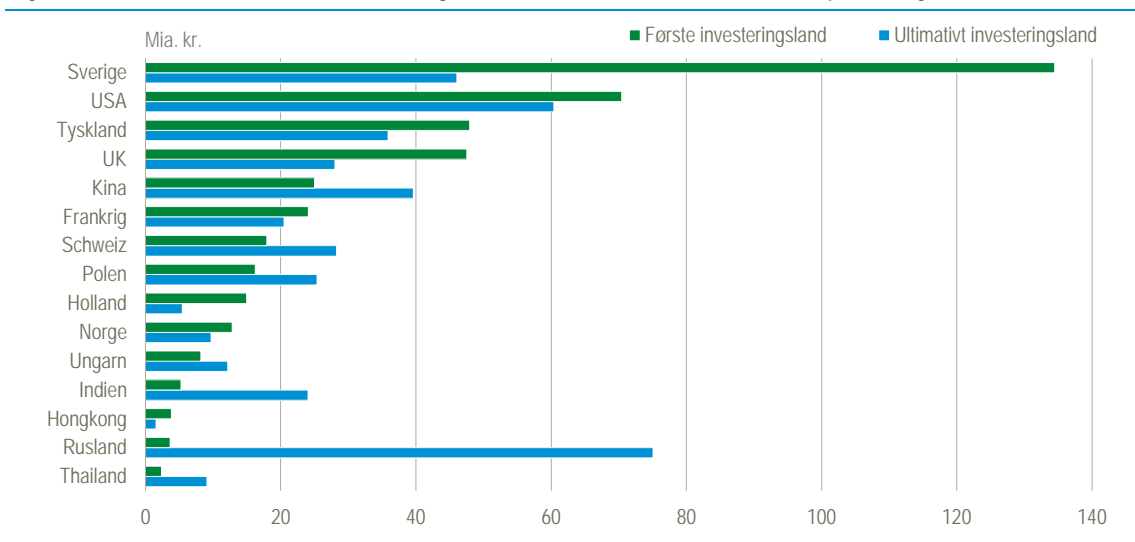
<sup>9</sup> Se tal i Statistikbanken: [www.statistikbanken.dk/DNDIA](http://www.statistikbanken.dk/DNDIA)

<sup>10</sup> Danmarks Nationalbank indsamler derimod ultimativt investeringsland for udenlandske investeringer ind i Danmark, jf. Danmarks Nationalbank 2019.

## Industrikoncerner investerer i Rusland og Kina via transitlande

Danske industrikoncerners investeringer i datterselskaber, fordeler sig på relativt få store lande, når investeringerne opgøres på det første investeringsland. Alene Sverige og USA er første destination for over en tredjedel af industrikoncerners samlede investeringer. De fem lande, der modtager flest investeringer udgør 59 pct., målt efter første investeringsland, jf. figur 5.

Figur 5 Industrikoncernernes investeringer i udenlandske datterselskaber fordelt på modtagerlande. 2018



Kilde: Særkørsel

Note: Det ultimative investørland for koncernernes investeringer i udlandet er fundet ved at landefordele investeringerne efter antallet af ansatte i datterselskaberne i udlandet.

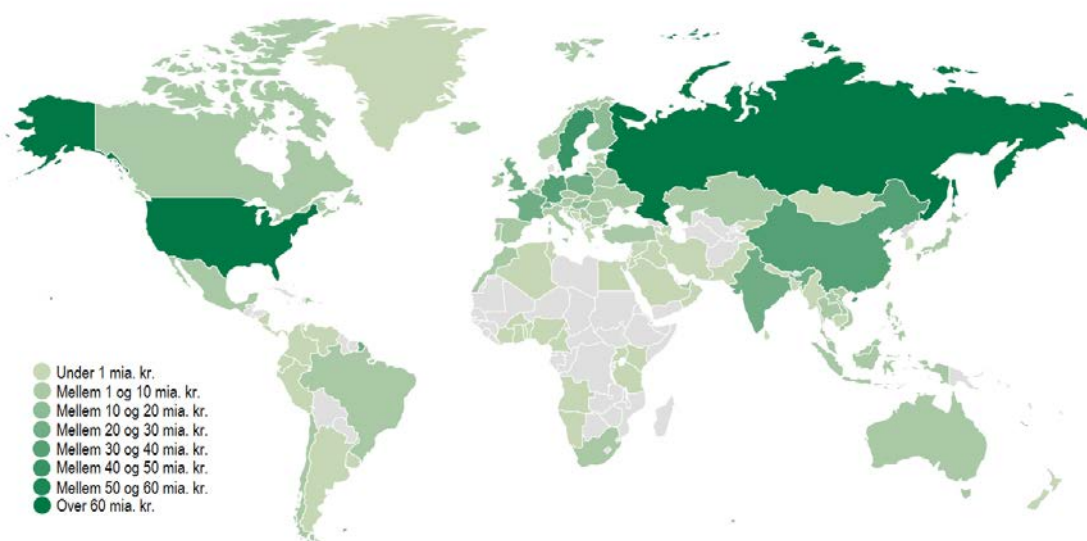
Der er en større spredning af industrikoncerners investeringer i udenlandske datterselskaber, når man ser på dem fordelt efter ultimative investeringslande, jf. figur 6. Det viser, at danske industrikoncerner i høj grad investerer gennem transitlande. De fem største ultimative investeringslande modtager 46 pct. af de danske industrikoncerners investeringer og Rusland er nu det land som koncernerne investerer mest i. Bemærk, at metoden til at fordele investeringer ud på ultimativt investeringsland er en estimation, som giver et bud på hvor de danske industrikoncerner har foretaget investeringer. Se mere om metoden samt forbehold i bilag 2.

Generelt viser opgørelsen, at investeringer i en række vækstøkonomier såsom Rusland, Kina og Indien sker via andre lande. Samtidig ses det, at enkelte af vores nabolande som fx Sverige, Storbritannien og Tyskland fylder væsentligt mindre som ultimativt investeringsland jf. figur 5. Disse lande er dermed, i et vist omfang, transitlande for danske industrikoncerners investeringer i udlandet.

Der kan være flere årsager til, at virksomheder benytter transitlande til deres investeringer. Det kan skyldes historiske tilfældigheder eller koncernspecifikke forhold, fx hvis den danske industrikoncern køber et datterselskab i udlandet, som i forvejen ejer et datterselskab i et tredje land. Det kan også skyldes skattemæssige fordele eller fordi det er svært at komme ind på et bestemt marked direkte fra Danmark.<sup>11</sup>

<sup>11</sup> OECD (2018), FDI in Figures, april 2019.

Figur 6 Danske industrikoncerners investeringer i udenlandske datterselskaber fordelt efter ultimativt investeringsland. 2018



Kilde: Særkørsel

Note: Det ultimative investortland for koncernernes investeringer i udlandet er fundet ved at landefordele de udadgående direkte investeringer efter antal ansatte i datterselskaber i udlandet.

### Globalisering gør det vanskeligere at fortolke betalingsbalancen

Danske industrikoncerners bidrag til opgørelsen af betalingsbalancen er væsentligt. Koncernernes stigende internationalisering betyder, at vareproduktion finder sted i mange lande, og deres investeringer i udenlandske datterselskaber er derfor betydelige. Set i sammenhæng med konklusionerne fra DST Analysen fra 2018<sup>12</sup>, kan den høje grad af globalisering, med store investeringer i udlandet og internationale produktionskæder, gøre det vanskeligt at tolke på udviklingen i eksport og indkomst, og dermed industrikoncernernes bidrag til dansk økonomi.

<sup>12</sup> Danmarks Statistik 2018: [Industrikoncernernes globale organisering har betydning for opgørelsen af dansk produktion og indkomst.](#)



## Litteratur

Danmarks Nationalbank, 2018, Globalisering gør det vanskeligere at fortolke betalingsbalancen, Analyse 2018:2.

Danmarks Nationalbank, 2019, Halvdelen af direkte investeringer løber via transitlande, Statistik 2019.

Danmarks Statistik, 2018, Industrikonzernernes globale organisering har betydning for opgørelsen af dansk produktion og indkomst, DST Analyse 2018:19.

Danmarks Statistik, 2016, Stor stigning i danske fremstillingsvirksomheders salg af varer i udlandet, DST Analyse 2016:16.

Danmarks Statistik, 2017, Hvor stor er dansk eksport og hvem er vores samhandelspartnere? DST Analyse 2017:21.

Danmarks Statistik, 2018, Stort overskud på varehandlen uden for Danmark, Nyt fra Danmarks Statistik 2018:44.

Danmarks Statistik, 2018, Dansk BNP påvirkes af produktion i udlandet, DST Analyse 2018:14.

OECD (2018), FDI in Figures, april 2019.

## Bilag 1. Definition af industrikoncerner

I denne analyse ses der på de danske industrikoncerners samlede aktiviteter i udlandet. Der ses på hele industrikoncerner for at inddrage aktiviteten i de dele af koncernerne, som ikke er registreret i industribranchen, fx hovedsæder, holdingselskaber, forskning- og udviklingselskaber samt handelsselskaber.<sup>13</sup> Argumentet for denne tilgang er, at industrikoncerner agerer som en samlet koncern på tværs af landegrænser og brancheklassifikationer, og ikke som enkelte virksomheder. Det er især relevant når industrikoncernernes indkomst fra deres udenlandske datterselskaber sammenholdes med eksport, da det ikke nødvendigvis er industrimæssige produktionselskaber, som ejer de udenlandske datterselskaber i koncernen. Dog afgrænses aktiviteten stadig til de økonomiske transaktioner, som koncernens danske virksomheder står for, og ikke de aktiviteter der foretages i evt. udenlandske datterselskaber.

Afgrænsningen og definitionen af en industrikoncern tager udgangspunkt i koncernregisteret, det erhvervsstatistiske register og statistikken over danske datterselskaber i udlandet. Fra statistikken over danske datterselskaber i udlandet hentes information om antal ansatte i de udenlandske datterselskaber fordelt på branche, for de danske virksomheder, som har datterselskaber i industribranchen<sup>14</sup>. Fra det erhvervsstatistiske register hentes oplysninger om antal ansatte og omsætning for danske virksomheder, der er registreret i industribranchen. Informationerne om danske selskaber med datterselskaber udlandet i industribranchen og de danske selskaber, som er registreret i industribranche, køres sammen med koncernstatistikken for at finde de danske virksomheder i koncernen, som ikke er fundet ud fra branchen. Oplysninger om antal ansatte og omsætning for disse selskaber hentes i det erhvervsstatistiske register. Bemærk, at selskaber, som ikke indgår i en koncern, i denne analyse vil indgå som en koncern med én virksomhed.

For at sikre at koncernernes hovedaktivitet er indenfor industri, laves der en afgrænsning, som inddrager koncentrationen af ansatte og omsætning i industribranchen, samt omfanget af produktionen.

En industrikoncern skal enten have

1.
  - Mindst halvdelen af de ansatte i industribranchen i Danmark og
  - Mindst 100 ansatte i Danmark
2.
  - Mindst halvdelen af den samlede danske omsætning i industribranchen og
  - En dansk industriomsætning på mindst 10 mio. kr. om året
3.
  - Et dansk selskab med mindst 100 ansatte i industribranche i udlandet og
  - Et dansk selskab med mindst halvdelen af de ansatte i udlandet i industri eller handelsbranchen<sup>15</sup> i udlandet

Efterfølgende er koncerner, som opfylder ovenstående krav, men som alligevel ikke vurderes at tilhøre industribranchen, blevet fjernet. Det skyldes at store koncerner indenfor servicefagene, kan have intern produktion af varer, der indgår som input i deres produktion af tjenester, som faktisk overholder kravene i punkt 3 ovenfor. I denne analyse er der fjernet en stor koncern indenfor transportbranchen.

For året 2018 er der identificeret 3.316 industrikoncerner.

---

<sup>13</sup> Denne afgrænsning afviger fra den traditionelle måde at opgøre fremstillingsbranchen på i nationalregnskabet, i TEC- og STEC-statistikkerne samt i Erhvervsstatistikkerne.

<sup>14</sup> Industribranche er defineret som branche "C" i Dansk Branchekode 2007 (DB07) 19-gruppering.

<sup>15</sup> Handelsbranche er defineret som branche "G" i DB07's 19-gruppering.

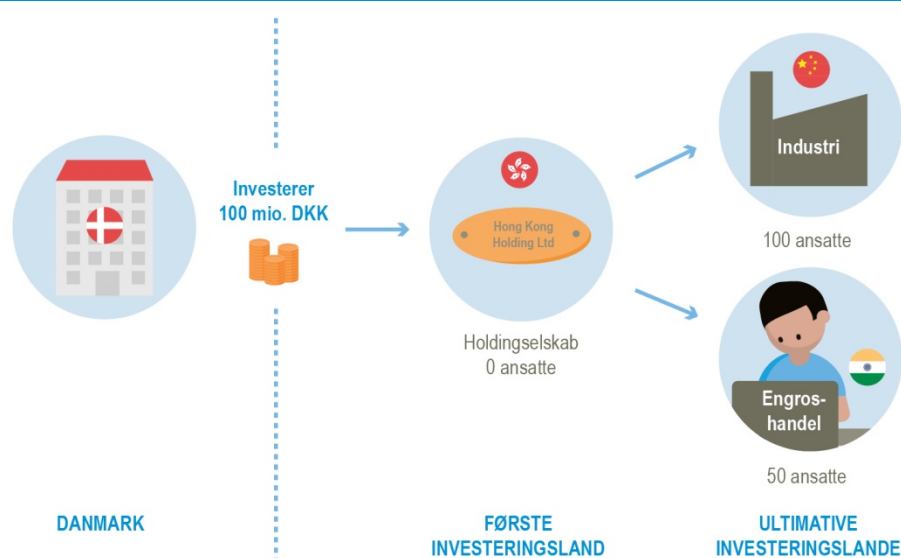
## Bilag 2. Den geografiske placering af investeringer i udenlandske datterselskaber

### Fra første investeringsland til ultimativt investeringsland

Den officielle statistik over danske virksomheders investeringer i udenlandske datterselskaber (DNDIA)<sup>16</sup> opgøres på første investeringsland, dvs. det første land som modtager investeringen fra Danmark. Hvis dette selskab yderligere investerer i andre lande, vil landet ikke fremgå af statistikken, og værdien af datterselskabets yderligere investeringer vil tilskrives det første investeringsland.

For at se igennem det første investeringsland og få et mere nuanceret billede af hvor industrikoncernernes investeringer rent faktisk ender, kan man kombinere statistikken over investeringer i udenlandske datterselskaber (DNDIA), med informationer fra statistikken over danske datterselskaber i udlandet (OFATS3)<sup>17</sup> på virksomhedsniveau. I statistikken over danske datterselskaber i udlandet indsamles der oplysninger om datterselskabernes branche, geografiske placering og antallet af ansatte. Ved at fordele de samlede direkte investeringer i udlandet ud fra antallet af ansatte i datterselskaberne i udlandet estimeres hvor de direkte investeringer rent faktisk ender, se eksempel nedenfor.

Eksempel. En dansk koncerns investeringer og ansatte i udlandet



Aktiviteterne i de forskellige brancher har ikke samme behov for kapitalinvesteringer. For at tage højde for dette, kombineres informationen om antallet af ansatte med den gennemsnitlige kapitalintensitet per ansat fordelt på branche, dvs. hvor meget kapital, der i gennemsnit er til rådighed pr. ansat i en given branche. Til at beregne kapitalintensiteten per ansat tages der udgangspunkt i informationen fra statistikken Regnskabsstatistik for private byerhverv<sup>18</sup> for en række udvalgte brancher. Der beregnes en gennemsnitlig kapitalintensitet, baseret på de øvrige brancher undtagen: energiforsyning, vandforsyning og renovation samt ejendomshandel og udlejning, som er særligt kapitalintensive.

<sup>16</sup> [www.statistikbanken.dk/DNDIA](http://www.statistikbanken.dk/DNDIA)

<sup>17</sup> [www.statistikbanken.dk/OFATS3](http://www.statistikbanken.dk/OFATS3)

<sup>18</sup> [www.statistikbanken.dk/REGN1](http://www.statistikbanken.dk/REGN1) og [www.statistikbanken.dk/REGN3](http://www.statistikbanken.dk/REGN3)

## Oversigt over ansatte, anlægsaktiver og kapitalintensitet for danske selskaber i private byerhverv. 2017

		Ansatte	Anlægsaktiver	Kapitalintensitet
		Antal	Mio. kr.	Mio. kr./ansat
B	Råstofindvinding	4 423	8 654	1,96
C	Industri	276 040	151 687	0,55
D	Energiforsyning	10 688	171 824	16,08
E	Vandforsyning og renovation	9 408	204 472	21,73
F	Bygge og anlæg	152 242	21 951	0,14
G45	Handel med biler og motorcykler, og reparation heraf	43 858	8 349	0,19
G46	Engroshandel undtagen med motorkøretøjer og motorcykler	143 098	38 999	0,27
G47	Detailhandel undtagen med motorkøretøjer og motorcykler	137 745	24 319	0,18
H50	Skibsfart	15 643	132 425	8,47
H	Øvrige transportbrancher	106 256	84 441	0,79
I	Hoteller og restauranter	69 412	17 039	0,25
J61	Telekommunikation	13 463	48 573	3,61
J	Øvrige informations- og kommunikationsbrancher	83 481	22 130	0,27
L	Ejendomshandel og udlejning	33 748	598 957	17,75
M	Vidensservice	143 525	37 218	0,26
N	Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service	101 942	32 522	0,32
S95	Reparation af husholdningsudstyr	3 829	318	0,08
Gennemsnitlig kapitalintensitet, ex. branche D, E og L				0,49

Kilde: [www.statistikbanken.dk/REGN1](http://www.statistikbanken.dk/REGN1) og [www.statistikbanken.dk/REGN3](http://www.statistikbanken.dk/REGN3).

Vægtene, beregnet som antal ansatte\*kapitalintensitet, benyttes til at fordele investeringerne ud på de udenlandske datterselskaber. I tabellen nedenfor ses hvordan de direkte investeringer fordeles for den fiktive koncern.

### Beregning af investeringer for ultimativt investeringsland

	Investing i mio. kr. første modpartsland	Antal ansatte	Vægtet behov for kapital	Andel af investeringer	Investing i mio. kr. ultimativt modpartsland
Hong kong	100		0	$0 / (0+55+13,5) = 0$	0
- Holdingselskab		0	0		
Kina			55	$55 / (0+55+13,5) = 0,8$	80
- Industri		100	$100 * 0,55 = 55$		
Indien			13,8	$13,5 / (0+55+13,5) = 0,2$	20
- Engroshandel		50	$50 * 0,27 = 13,5$		

### Forbehold for den geografiske fordeling af ultimativt investeringsland

Metoden til at fordele investeringer ud på ultimative investeringsland er en estimation, som giver et bud på hvor de danske industrikoncerner har foretaget investeringer. Metoden tager ikke højde for landeforskelle i kapitalintensitet. Fx kunne man forestille sig, at en produktionsfacilitet i Kina vil være mere arbejdskraftstung end en tilsvarende produktion i Tyskland. I eksemplet vil investeringerne i Kina overvurderes. Data for investeringer er fra 2018, mens data for antal ansatte i datterselskaber i udlandet er fra 2017. Derudover er der en forskel i afgrænsningen mellem statistikken for investeringer og statistikken for danske datterselskaber i udlandet. I statistikken for investeringer inkluderes alle investeringer, hvor investor besidder mindst 10 pct. af stemmerettighederne, mens statistikken for danske datterselskaber i udlandet kun indsamles for virksomheder, hvor investor har kontrol (ofte ved at ejerskabet er over 50 pct.)<sup>19</sup>. Det vurderes dog, at der for industrikoncerner vil være sammenfald mellem de to begreber, da investeringer i produktionsfaciliteter ofte vil være under virksomhedens kontrol.

<sup>19</sup> Se evt. statistikdokumentationen for nærmere definition af kontrol på [www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/danske-datterselskaber-i-udlandet](http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/danske-datterselskaber-i-udlandet)

Såfremt et selskab har registreret investeringer i udlandet, men ikke er inkluderet i statistikken for danske datterselskaber i udlandet, bruges det første investeringsland, fra statistikken over direkte investeringer i udlandet, som ultimativt investeringsland.

Endeligt vil investeringer i udenlandske datterselskaber, der videreføres tilbage til datterselskaber i Danmark - såkaldte round-trip investeringer - ikke identificeres med denne metode, da ansatte i datterselskaber i Danmark ikke er inkluderet i statistikken for danske datterselskaber i udlandet.